

NIEZNANY

AUTOR

SENTENCJE

OJCÓW

nieznany Autor
Sentencje ojców

«Public Domain»

Autor n.

Sentencje ojców / n. Autor — «Public Domain»,

Pouczenia lub Sentencje Ojców, czyli Pirkej Awot, to jeden z traktatów Miszny, która jest częścią Talmudu. To zbiór aforyzmów, myśli i sentencji zebranych w czasie siedmiu wieków, spisane ostatecznie przez Rabbiego Jehudę. Aforyzmy dotyczą kwestii moralnych, etycznych, a zostały spisane na podstawie doświadczeń autorytetów. Z refleksji tych wynika, że najważniejsze w życiu są nauka, wiedza i inteligencja, ale fundamentem musi być sprawiedliwość i cnoty obywatelskie, bo w rękach złoczyńców wartości te mogą być zgubne.

Содержание

Od tłumacza	5
Rozdział 1	6
Rozdział 2	8
Конец ознакомительного фрагмента.	10

Sentencje ojców

Od tłumacza

Pirkej Awot – czyli Sentencje, albo jak kto woli: Pouczenia Ojców, stanowią jeden z traktatów *Miszny* – podstawowej części *Talmudu*. Zebrane zostały przez Rabbiego Jehudę ha-Nasi (księcia-rabina). Należą do gnomologicznej literatury Żydów. Zajmują w niej drugie co do ważności miejsce po *Przypowieściach Salomona*. Mędrcy żydowscy w ciągu siedmiu wieków (od IV wieku p. n. e. do III wieku naszej ery) sformułowali w nich swoje poglądy filozoficzne i doświadczenia życiowe. Zajęli wyraźne stanowisko w sprawach moralności, etyki i postępowania człowieka w codziennym życiu. Swoje wypowiedzi wygłosili w sposób zwięzły, jasny, aforystyczny.

Czytelnik dowie się z nich, że najpotężniejszą siłą w świecie jest nauka, wiedza, inteligencja. Jest to siła, przed którą gaśnie wszelka moc władzy świeckiej. Najtrwalszym fundamentem, na którym trzyma się świat, jest sprawiedliwość. Najpiękniejszą ozdobą człowieka jest dobroczynność. Sama nauka bez cnót obywatelskich może być niszczącą bronią w rękach złoczyńców. Prawda i pokój to najwyższy cel Boga i ludzi.

Sentencje zawarte w *Pirkej Awot* czytają Żydzi w każdą sobotę po uroczystym obiedzie. Tu prezentowane tłumaczenie zawiera układ z *machzorów* (modlitewników), cechujący się preambułą i dodatkowymi wypowiedziami, których brak w wydaniach krytycznych *Miszny* – w tekście zaznaczyliśmy je kursywą.

M. F.

Wszyscy Izraelici mają zapewniony udział w życiu wiecznym, albowiem tak jest powiedziane:

„A wszystkim lud Twój jest sprawiedliwy i będzie miał swoją działkę w życiu wiecznym. On jest latoroślą przeze mnie zaszczerpioną. On – dzieło moich rąk, ku chwale mojej”.

(*Izajasz 60, 21*).

Rozdział 1

1. Mojżesz otrzymał *Torę* na górze Synaj i przekazał ją Jozuemu. Jozue Starszyźnie¹, ta Prorokom a Prorocy przekazali ją mężom Wielkiego Zgromadzenia². Znane są trzy ich wskazania: Bądźcie rozważni w sądach, kształćcie jak najwięcej uczniów, postawcie ogrodzenie³ wokół *Tory*.

2. Szimon Sprawiedliwy był jednym z ostatnich członków Wielkiego Zgromadzenia. On to zwykł mówić: Na trzech rzeczach stoi świat: na *Torze*, na pracy i dobroczynności.

3. Antygonus, mąż z Socho, przejął *Torę*⁴ od Szimona Sprawiedliwego. Ten mawiał: Nie bądźcie jako niewolnicy służący Panu ze względu na nagrodę. Bądźcie raczej jako słudzy, co służą Panu bez oglądania się na nagrodę, i niechaj bojaźń Boga będzie nad wami.

4. Jose, syn Joezera z Ceredy, oraz Jose, syn Jochanana z Jerozolimy, przejęli od nich (*Torę*). Jose, syn Joezera z Ceredy, mawiał: Niechaj dom twój stanie się miejscem spotkań mędrców, a ty masz siedzieć u ich stóp i chłonać ich słowa jak spragniony (wodę).

5. Jose, syn Jochanana z Jerozolimy, powiadał: Niech twój dom stoi otworem. Niech jego domownikami będą biedacy. Za dużo nie rozmawiaj z żoną, tym bardziej z obcą kobietą. Mędrcy bowiem orzekli, że ten, który poświęca zbyt dużo czasu rozmowie z kobietą, wyrządza sobie krzywdę. Odrywa się od słów *Tory*, aby w końcu zarobić na piekło.

6. Jehoszua, syn Perachji, i Nitaj Arbelijczyk przejęli od nich (*Torę*). Jehoszua, syn Perachji, zwykł był tak mówić: Wybierz sobie nauczyciela, zdobądź sobie przyjaciela i sądz każdego człowieka według miary jego zasług.

7. Nitaj Arbelijczyk mawiał: Trzymaj się z dala od złego sąsiada. Nie przyjaźnij się z niegodziwym i nie wpadaj w rozpacz pod wpływem nieszczęścia.

8. Jehuda, syn Tabaja, i Szimon, syn Szatacha, przejęli od nich (*Torę*). Jehuda, syn Tabaja, powiada: Nie bierz na siebie roli obrońcy, kiedy jesteś sędzią. Kiedy obydwie procesujące się strony stoją przed tobą, uważaj je obie za winne. Kiedy zaś oddała się, uważaj je obie za niewinne. Obydwie bowiem przyjęły wyrok.

9. Szimon, syn Szatacha, mawiał: Długo badaj świadków. Bądź ostrożny w swoich wypowiedziach, aby nie nauczyli się z nich kłamać.

10. Szemaja i Awtalion przejęli od nich (*Torę*). Szemaja mawiał: Kochaj pracę i nienawidź władzy oraz nie zabiegaj o łaskę możnych.

11. Awtalion mawiał: Mędrzy, bądźcie ostrożni w wypowiedziach, abyście nie zasłużyli na karę wygnania i nie zostali wygnani do miejscowości, gdzie woda jest nieczysta, a uczniowie, którzy przyjdą po was, napiją się jej i umrą, i okaże się, że imię Boga zostało sprofanowane.

12. Hillel i Szammaj przejęli od nich (*Torę*). Hillel mawiał: Uważaj się za jednego z uczniów Aarona. Miłuj pokój i dąż do pokoju. Miłuj ludzi i przybliżaj ich do *Tory*.

13. Onże kiedyś powiedział: Kto zbyttno się ugania za sławą, ten ją utraci. Kto nie pomnaża swoich umiejętności, ten je pomniejsza. Kto się nie uczy, zasługuje na śmierć. Kto zaś wykorzystuje (dla siebie) koronę (nauki), zginie.

14. On też powiedział: Jeśli ja nie będę dbał o siebie, to kto o mnie zadba? Jeśli zaś tylko o siebie dbam, to kimże jestem? A jeśli nie teraz, to kiedy?

15. Szammaj mawiał: Uczyń naukę *Tory* stałym nawykiem, mów mało i czyń dużo, a każdego człowieka przyjmij z życzliwością.

---

¹ Starszyźnie – przywódcy ludu od Jehoszuy ben Nun do Szmuela (Samuela) – proroka. [przypis tłumacza]

² Wielkiego Zgromadzenia – zgromadzenie starszych, które działało w czasach Drugiej Świątyni. [przypis tłumacza]

³ ogrodzenie – tu: sjağ – ogrodzenie i odgrodenie w celu zapobieżenia wykroczeniom przeciw *Torze* (Prawu), wszystkie rabiniczne przepisy i nakazy. [przypis tłumacza]

⁴ Tu: *Tora sze-be-al pe* – ustna tradycja. [przypis tłumacza]

16. Rabban Gamaliel mawiał: Wybierz sobie nauczyciela a pozbędziesz się wątpliwości. Na podstawie przypuszczenia nie wymierzaj nawet dziesięciny.

17. Jego syn, Szimon, tak mawiał: Przez całe życie wychowywałem się wśród mędrców, a nie znalazłem dla człowieka nic lepszego od milczenia. Nie wywody są ważne, ale czyny. Kto pomnaża słowa, ten sprowadza grzech.

18. Rabban Szimon, syn Gamaliela, powiada: Świat stoi na trzech rzeczach, na prawdzie, sprawiedliwości i pokoju. Jest bowiem powiedziane: „W prawdzie i pokoju sądźcie w swoich bramach”. (Zachariasz 8, 16).

19. Rabbi Chananja, syn Akaszji, tak mawiał: Święty i Błogosławiony chcąc uszczęśliwić Izrael dał mu *Torę* i wiele przykazań. Jest bowiem powiedziane: „Spodobało się Panu, w Jego sprawiedliwości, (aby Izrael) pomnażał i umacniał *Torę*”.

Rozdział 2

1. Rabbi Jehuda ha-Nasi powiada: Jakaż jest ta prosta i właściwa droga, którą człowiek winien sobie wybrać? Jest nią ta, która podnosi go we własnych oczach i jednocześnie budzi szacunek u ludzi. Traktuj tak samo uważnie mniej znaczące przykazanie jak bardzo znaczące, albowiem nie wiesz, jaka będzie nagroda za dobre uczynki. Zestawiaj stratę, jaka może wyniknąć ze spełnienia dobrego uczynku, z nagrodą za niego, porównaj korzyść z grzechu ze szkodą, którą powoduje. Jeśli będziesz przestrzegał trzech rzeczy, unikniesz grzechu. Pamiętaj, że nad tobą (czuwa): oko, które widzi, ucho, które słyszy, i księga, do której wpisuje się wszystkie twoje uczynki.

2. Rabban Gamaliel, syn Jehudy ha-Nasi, mawiał: Nauka *Tory* połączona z grzecznością i dobrym zachowaniem się wobec ludzi to rzecz piękna. Obydwie bowiem przyczyniają się do zaniechania grzechów. Każda nauka, nie powiązana z pracą, jest próżna i powoduje grzech. Ci wszyscy, którzy zajmują się pracą dla społeczeństwa, winni pracować w imię miłości do Boga. Wtedy zasługi ich przodków będą ich wspierać a ich cnoty po wieki się ostaną. Wy zaś dostaniecie nagrodę tak, jakbyście to (sami) uczynili.

3. Wystrzegajcie się możnych, którzy zbliżają się do człowieka mając na względzie tylko własną korzyść. Udają przyjaciół, gdy mają z tego korzyść, ale gdy ten znajdzie się w potrzebie, nie stoją przy nim.

4. On także powiedział: Spełnij Jego wolę jako swoją własną, aby i On wypełnił twoją wolę jako Swoją. Odstąp od swego życzenia na rzecz Jego życzenia, aby i On spowodował odstąpienie innych ludzi od złych wobec ciebie zamiarów. Hillel mawiał: Nie odłączaj się od ogółu i nie ufaj samemu sobie aż po kres twoich dni. Nie sądz bliźniego, póki nie wstawisz się w jego położenie. Nie mów: „To jest rzecz niepojęta”, albowiem w końcu wszystko będzie pojęte. Nie mów też: „Zabiorę się do nauki, gdy będę miał ku temu czas”, albowiem czas taki może wcale nie nadejść.

5. Onze mawiał: Głupi nie boi się grzechu, prostak nie jest pobożny, wstydlivy nie nauczy się, a człowiek porywczy nie nauczy (innych). Od wielkiego handlu człowiek nie mądrzeje. Tam, gdzie nie ma prawdziwych ludzi, ty postaraj się być człowiekiem.

6. On też zobaczywszy kiedyś pływającą w wodzie czaszkę ludzką powiedział: Za to, żeś kogoś utopiła, ciebie utopiono. Ci zaś, co ciebie utopili, zostaną utopieni.

7. On też powiedział: Im więcej mięsa, tym więcej robactwa. Im więcej majątku, tym więcej zmartwień. Im więcej kobiet, tym więcej czarów. Dużo niewolnic – dużo rozpusty. Wielu niewolników – wiele grabieży. Ten, który dużo się uczy Prawa, ten ma dłuższe życie. Kto jest bardziej pilny, ten dochodzi do większej mądrości. Kto radzi się innych, temu przybywa rozsądku. Kto świadczy dobro, ten pracuje dla pokoju. Kto zdobywa dobre imię, ten je zyskuje dla siebie. Kto posiadał naukę *Tory*, ten ma zapewniony żywot wieczny.

8. Rabban Jochanan, syn Zakkaja, przejął (*Torę*) od Hillela i Szammaja. Zwykł był mawiać: Jeśli zdobyłeś wielką wiedzę, nie uważaj tego za własną zasługę, albowiem po to zostałeś stworzony. Rabban Jochanan, syn Zakkaja, miał pięciu uczniów. Są nimi: Rabbi Eliezer, syn Hurkanosa, rabbi Jehoszua, syn Chananji, rabbi Jose ha-Kohen, rabbi Szimon, syn Netanela, rabbi Eleazar, syn Aracha. Onze zwykł był tak określać ich zalety: Eliezer, syn Hurkanosa, jest niczym studnia wapienna. Nie uroni ani jednej kropli. O rabbim Jehoszua, synu Chananji, powiadał, że szczęśliwa ta kobieta, która go urodziła. Rabbi Jose ha-Kohen jest pobożny. Rabbi Szimon, syn Netanela, wystrzega się grzechów. Zaś rabbi Eleazar, syn Aracha, to niewyczerpane źródło. Kiedyś powiedział: Gdybyśmy położyli wszystkich mędrców Izraela na jednej szali a Eliezera, syna Hurkanosa, na drugiej szali, toby ich przeważył. Abba Szaul zaś powiedział w jego imieniu, że gdyby na jednej szali wagi znaleźli się wszyscy mędrzy Izraela wraz z Eliezerem, synem Hurkanosa, a na drugiej szali tylko Eleazar, syn Aracha, ten by ich wszystkich przeważył.

9. Rabbi Jochanan, syn Zakkaja, kiedyś do nich tak rzekł: Wyjdźcie i rozejrzyjcie się i powiedzcie, jaka jest najwłaściwsza droga, której człowiek winien się trzymać. Rabbi Eliezer na to odpowiedział: Dobre, życzliwe oko. Rabbi Jehoszua: Dobry towarzysz. Rabbi Jose: Dobry sąsiad. Rabbi Szimon: człowiek dostrzegający nowe, to, co dopiero się rodzi. Rabbi Eleazar: Dobre serce. Rabbi Jochanan na to rzekł: Uważam słowa Eleazara, syna Aracha, za najwłaściwsze, gdyż mieszczą się w nich wasze słowa. Potem powiedział do nich: Wyjdźcie i rozejrzyjcie się, jaka jest najgorsza droga, od której człowiek powinien stronić. Rabbi Eliezer odparł: Złe, zazdrosne oko. Rabbi Jehoszua: Zły towarzysz. Rabbi Jose: Zły sąsiad. Rabbi Szimon: Ten, co pożycza i nie oddaje. Pożyczka zaciągnięta u człowieka i nie spłacona to jakby dług zaciągnięty u Boga. Jest bowiem powiedziane: niegodziwy pożycza, a nie spłaca. Sprawiedliwy zaś jest hojny i szczodry. Rabbi Eleazar powiedział: Złe serce. Na to rabbi Jochanan rzekł: Uważam, że najśluszniesze są słowa Eleazara, syna Aracha. W nich bowiem mieszczą się wasze słowa.

10. Trzy zasady były przez nich głoszone. Rabbi Eliezer mawiał: Niechaj cześć twego przyjaciela będzie ci droga jak własna. Nie bądź skory do gniewu a w przededniu śmierci czyń pokutę⁵. Grzej się przy ogniu mędrców, ale uważaj na żarzące się węgle, byś się czasem nie poparzył. Ich ukąszenie jest bowiem jak ukąszenie lisa, ich ukłucie to ukłucie skorpiona, ich szept to jakby syczenie jadowitej żmii, a słowa ich to istne węgle ogniste.

11. Rabbi Jehoszua powiadał: Złe oko, zły instynkt i nienawiść do ludzi popychają człowieka ku śmierci.

12. Rabbi Jose powiadał: Niechaj pieniądze twego przyjaciela będą ci tak drogie jak własne. Sam przysposabiaj się do studiowania *Tory*, albowiem wiedzy się nie dziedziczy. Wszystko, co czynisz, czyń dla chwały Niebios.

13. Rabbi Szimon powiadał: Bądź uważny przy czytaniu *Szema* i pozostałych modlitw. Kiedy zaś się modlisz, nie wpadaj w rutynę. Niechaj twa modlitwa wyraża przed Bogiem prośbę o miłosierdzie, albowiem powiedziano: „Bóg jest łaskawy i miłosierny. Powściągliwy w gniewie i szczodry w łaskach, a lituje się nad niedolą”. Nie bądź grzesznikiem nawet wobec siebie.

---

⁵ *pokutę* – to znaczy codziennie, gdyż dzień śmierci jest nieznanym. [przypis tłumacza]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.